



”Alihankintatoiminnan merkitys on metalliteollisuudessa jatkuvasti kasvanut. Päähankkijoiden ja alihankkijoiden yhteistyön lisääntyessä on ilmennyt tarvetta sellaisille yleisille sopimusehdoille, jotka kohtuullisesti huomioisivat kummankin osapuolen sopimussuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Koska pitkäaikainen ja luottamuksellinen tasapuolisiin ehtoihin perustuva yhteistyö on yritysten ja koko teollisuuden etua parhaiten palveleva toimintamalli, on Metalliteollisuuden Keskusliitto ry vuonna 1990 hyväksynyt nämä alihankintatoiminnan yleiset ehdot ja suosittelee niiden käyttöä alihankintatoiminnoissa. Ehdot ovat syntyneet päähankkijoiden ja alihankkijoiden yhteistyön tuloksena kotimaassa tapahtuvaa toimintaa varten.”

Nämä ehdot on ensimmäisen kerran hyväksytty ja otettu käyttöön vuonna 1990 (MET 90). Ehtoihin on vuosina 1996 (MET 96) ja 2003 (MET 03) tehty eräitä vähäisiä muutoksia. Metalliteollisuuden Keskusliiton nimi on 7.5.2003 alkaen ollut Teknologiateollisuus ry.

1. Käyttö

Näitä yleisiä alihankintaehtoja sovelletaan, mikäli osapuolet ovat siitä kirjallisesti sopineet. Ehtojen muutoksista tai lisäyksistä on sovittava kirjallisesti.

Päähankkijasta käytetään jäljempänä lyhennettä PH ja alihankkijasta lyhennettä AH.

Sanat ”kirjallinen” tai ”kirjallisesti” voivat jäljempänä tarkoittaa osapuolten allekirjoittamaa asiakirjaa, tai kirjettä, telefaksia, sähköpostiviestiä tai muuta sovitun mukaista tahdonilmaisua.

2. Sopimuksen syntyminen

2.1. Sopimus syntyy;

- Osapuolten allekirjoittaessa sopimuksen tai
- PH:n kirjallisesti hyväksyessä AH:n tarjouksen tai
- AH:n kirjallisesti vahvistaessa (tilausvahvistus) PH:n tilauksen.

2.2. Mikäli tarjous ja hyväksyminen tai tilaus ja tilausvahvistus eivät vastaa toisiaan, on osapuolten sovittava siitä, mitkä ovat sopimuksen lopulliset ehdot.

2.3. Jos tuote kuitenkin toimitetaan ja vastaanotetaan, vaikkei sopimuksen ehdoista ole lopullisesti sovittu, ehdot määräytyvät viimeksi lähetettyjen ja vastaanotettujen asiakirjojen mukaisesti, ellei asiakirjat saanut osapuoli ole viipymättä ne saatuaan todisteellisesti reklamoinut niiden johdosta.

3. Piirustukset ja valmistustiedot (salassapito)

3.1. Tuotetta tai tuotantovälineitä koskevat piirustukset ja tiedostot, jotka PH on luovuttanut tai teettänyt omistaa PH. Piirustusten, tiedostojen ja muiden valmistustietojen perusteella on kyettävä valmistamaan sopimuksen mukainen tuote. Piirustusten, tiedostojen tai niiden sisältämien tietojen luovuttaminen edelleen on kielletty. AH:lla on kuitenkin oikeus

luovuttaa piirustukset tai tiedot omille alihankkijoilleen osavalmistuksen suorittamiseksi. Ennen piirustusten tai tietojen luovutusta AH:n on PH:n vaatimuksesta esitettävä luettelo käyttämistään alihankkijoista. PH:lla on perustellusta syystä oikeus vaatia alihankkijan vaihtamista. AH:n on edellytettävä henkilökunnaltaan ja alihankkijoiltaan valmistustietojen pitämistä ehdottoman luottamuksellisina ja salaisina ja PH:n vaatimuksesta esitettävä salassapitoa koskevat sopimukset tai sitoumukset.

PH:n vaatimuksesta AH:n on palautettava tuotetta koskeva tietomateriaali virhevastuuaajan päättyessä.

3.2. PH:n on toimitettava piirustukset ja muut tiedot niin ajoissa, että valmistukseen on käytettävissä se aika, joka siihen sopimusta tehtäessä oli varattu.

3.3. Mikäli tarjouksen perusteena olleiden piirustusten ja lopullisten valmistuksessa tarvittavien piirustusten välillä on eroavuuksia, aloitetaan valmistus vasta, kun eroavuuksien vaikutuksesta toimitukseen on kirjallisesti sovittu.

3.4. PH:lla on oikeus vaatia tuotteeseen muutoksia valmistusaikana. Muutosten tai lisätöiden vaikutuksista hintaan ja toimitusaikaan on ennen niiden aloittamista sovittava kirjallisesti erikseen.

3.5. Mikäli tuotetta tullaan käyttämään tavanomaisista poikkeavissa olosuhteissa, on PH:n ilmoitettava tästä AH:lle. Tällaisia olosuhteita voivat olla esimerkiksi kuumuus, kylmyys, kosteus, käyttörasitus ja korroosiolle tai kemikaaleille altistuminen.

4. Työkalut, mallit, varusteet ja raaka-aineet (tuotantovälineet)

4.1. Jos PH on luovuttanut AH:lle työkalujaan, mallejaan, varusteitaan tai raaka-aineitaan käytettäväksi valmistuksessa, ne ovat PH:n omaisuutta.

4.2. Mikäli AH sopimuksen mukaisesti hankkii tarvittavat työkalut, mallit tai varusteet, on PH:n suoritettava niistä erillinen maksu ellei muuta sovita. Erikseen maksetut tuotantovälineet ovat PH:n omaisuutta.

Tuotantovälineiden maksaminen osana tuotteen hintaa ei ole edellä tarkoitettu erillinen maksu, ellei siitä ole erikseen sovittu.

4.3. PH maksaa normaalista kulumisesta tai AH:sta riippumattomasta syystä johtuvat tuotantovälineidensä korjaus- ja uusimiskulut. Korjauksesta tai uusimisesta on ennalta sovittava PH:n kanssa.

4.4. Mikäli PH ei ole maksanut tuotantovälineitä erikseen, ne ovat AH:n omaisuutta, jolloin AH vastaa niiden uusimisesta ja korjauksesta.

4.5. AH:n on huolehdittava PH:n omistamien tuotantovälineiden säilyttämisestä ja merkitsemisestä siten, että ne voidaan milloin tahansa osoittaa PH:n omaisuudeksi. Osapuolten on pidettävä säännöllisin aikavälein täsmennettävää kalustoluetteloa, jossa AH:n hallinnassa oleva PH:n omaisuus on täsmällisesti yksilöity.

4.6. AH:n on palautettava PH:n omistamat tuotantovälineet viimeistään vuoden kuluttua sopimuksen tai toimituksen päättymisestä. Ellei PH halua niiden palauttamista, voi AH romuttaa tai hävittää ne ilmoitettuaan siitä hyvissä ajoin ennakolta kirjallisesti PH:lle.

Jos PH kuitenkin haluaa AH:n säilyttävän tuotantovälineet edelleen voi AH periä niiden varastoinnista kohtuullisen korvauksen.

4.7. AH ei saa ilman PH:n suostumusta käyttää tämän omistamia tuotantovälineitä muuhun kuin sopimuksen täyttämiseen. Niitä ei saa luovuttaa tai muulla tavoin antaa niistä tietoja ulkopuolisille. Omistamiaan tuotantovälineitä AH saa käyttää myös toimituksiin ulkopuolisille, ellei sitä erikseen ole kielletty.

4.8. Ellei toisin ole sovittu, PH:n on huolehdittava AH:lla olevien tuotantovälineidensä vakuuttamisesta.

4.9. Tuotantovälineiden lähetys ja palautus tapahtuu PH:n kustannuksella ja vastuulla.

4.10. PH vastaa vaatimuksista, joita AH:ta vastaan voidaan esittää kolmansien taholta, sopimuksen mukaisen tuotteen valmistuksen johdosta, patentin, rekisteröidyn tavaramerkin, mallin tai muun yksinoikeuden perusteella, milloin valmistus on tapahtunut PH:n yksilöityjen ohjeiden, piirustusten, mallien, näytteiden tai muiden määritysten mukaan.

5. Laatu

5.1. AH vastaa toimituksen laadusta kirjallisesti sovittujen vaatimusten mukaisesti.

5.2. AH on PH:n pyynnöstä velvollinen toimittamaan tuotteen tarkastuspöytäkirjat toimituksen yhteydessä. Näistä aiheutuvista kuluista vastaa PH, ellei etukäteen ole toisin sovittu.

5.3. Valmistusaikana tai lopputarkastuksen yhteydessä PH voi suorittaa sovittuja tuotteeseen kohdistuvia kokeita tai tarkastuksia AH:n tehtaalla tai tämän alihankkijoiden tehtailla. Näiden aiheuttamista kuluista vastaa AH, poisluettuna PH:n edustajien matka- ja henkilökulut.

5.4. Mikäli valmistusaikana tai lopputarkastuksen yhteydessä PH:n vaatimuksesta suoritetaan kokeita tai tarkastuksia, joista ei ole sovittu, maksaa PH tästä aiheutuvat kulut.

6. Toimitus

6.1. Toimitukset tapahtuvat sovittun toimitusajan tai toimitusohjelman mukaisesti.

6.2. Ellei muuta ole sovittu, toimitus tapahtuu ehdolla ”noudettavana lähettäjältä”/NOL. Sovittua toimitusehtoa tulkitaan sopimuksen voimaantulohetkellä voimassa olevien kotimaan-kaupan toimituksia koskevien Finnterms-tulkintasääntöjen mukaisesti.

6.3. Toimitusaika alkaa sopimuksen syntymisestä edellyttäen, että PH on luovuttanut sopimuksen edellyttämät valmistusasiakirjat ja tuotantovälineet.

7. Viivästys

7.1. Jos toimitus uhkaa viivästyä on AH:n välittömästi ilmoitettava siitä PH:lle kirjallisesti, jonka jälkeen osapuolet neuvottelevat mahdollisen viivästyksen aiheuttamien haittojen edellyttämistä toimenpiteistä. AH:n on ilmoitettava arvionsa, milloin toimitus voi tapahtua. Siirretty toimitusajankohta ei vapauta AH:ta viivästyssakkojen maksamisesta.

7.2. Jos toimitus viivästyy eikä muuta ole sovittu, on AH:n suoritettava korvauksena PH:lle viivästyssakkoa 0,5 % viivästyneen toimituserän arvosta laskettuna kultakin alkavalta viivästysviikolta, kuitenkin enintään 7,5 % sanotusta arvosta laskettuna.

Mikäli toimitusta ei ole tapahtunut viivästyssakon enimmäismäärän täytyttyä, voi PH purkaa sopimuksen ja vaatia viivästyssakon lisäksi vahingonkorvausta enintään 7,5 % viivästyksen aiheuttamasta vahingosta viivästyneen toimituserän arvosta laskettuna.

Mikäli ennalta on nähtävissä, että toimitus viivästyy niin paljon, että PH:lle syntyy oikeus viivästyssakon enimmäismäärään, voi PH purkaa sopimuksen ja vaatia vahingon korvaamista edellisen kohdan mukaisesti.

Viivästyssakon ja purkamisesta maksettavan korvauksen lisäksi PH voi vaatia muutakin korvausta, mikäli AH toiminnassaan on menetellyt huolimattomasti tai tahallisesti.

7.3. Jos PH:n työtä varten toimittamat tuotantovälineet myöhästyvät sovittusta, on AH:lla oikeus saada korvaus myöhästymisen aiheuttamista kuluista.

7.4. Jos AH kirjallisen sopimuksen perusteella pitää konekapasiteettia tai työvoimaa varattuna kiireellisen toimituksen varalta, on AH:lla oikeus saada korvaus varaamisen aiheuttamista kuluista.

8. Ylivoimainen este

Ylivoimaiseen esteeseen sovelletaan voimassaolevan kauppalain määräyksiä.

9. Kauppahinta, maksuehdot, omistuksenpidätys ja panttioikeus

9.1. Hinnat ovat kiinteitä ja sisältävät arvonlisäveron, ellei muuta ole sovittu.

Mikäli arvonlisävero sopimusaikana muuttuu, otetaan sen vaikutus kuitenkin huomioon hinnanmuutosperusteena. Muista hinnanmuutosperusteista on sovittava erikseen.

9.2. Maksut on suoritettava 14 päivän kuluessa netto, laskun saapumisesta kuitenkin enintään 2 arkipäivää laskun päiväyksestä laskien tai toimituksen tapahtumisesta, kumpi on myöhäisempi. Erääntyneelle maksulle suoritetaan voimassa olevan korkolain mukainen korko eräpäivästä lukien.

9.3. Omistusoikeus toimitukseen siirtyy maksun tapahduttua, kun valmistuksessa on käytetty AH:n materiaaleja.

9.4. AH:lla on panttioikeus kaikkeen hallussaan olevaan PH:n omaisuuteen erääntyneiden maksujen vakuudeksi.

10. Tuotekehitystyön tulosten omistus- ja käyttöoikeudet

10.1. Sopimuksen edellyttäessä AH:lta tuotekehitystyötä on osapuolten sovittava sen korvausperusteista ja muista ehdoista. Ellei muuta ole sovittu, menetellään kohtien 10.2. ja 10.3. mukaisesti.

10.2. Mikäli PH purkaa sopimussuhteen AH:n saamatta kohtuullista vastiketta tuotekehitystyöstään, on PH:n suoritettava työstä erillinen kohdan 10.4. mukaan määrättävä korvaus.

10.3. Mikäli AH:n itsenäisesti suorittama tuotekehitystyö johtaa patentoimis- tai suojaamiskelpoisiin sovellutuksiin, kuuluvat niihin kohdistuvat oikeudet PH:lle, sen jälkeen kun kohdan 10.4. mukaiset korvaukset on maksettu. PH:n oikeus ei kuitenkaan koske sellaisia tuotekehitystyön yhteydessä syntyneitä ratkaisuja, jotka eivät ole alkuperäisen tuotekehityssopimuksen kohteena.

10.4. Arvioitaessa tuotekehitystyöstä maksettavan korvauksen määrää otetaan huomioon suoritettu työmäärä, PH:n työstä saama etu ja säästöt sekä sovitun työn onnistumisaste. Patentoimis- tai muut suojaamiskelpoiset yksinoikeudet otetaan huomioon hinnankorotusperusteina.

10.5. Työsuhdekeksintölain perusteella työntekijöille mahdollisesti maksettavat korvaukset otetaan huomioon korvauksesta sovittaessa.

10.6. AH:lla on kuitenkin oikeus PH:n patenttien tai muiden yksinoikeuksien estämättä käyttää tuotekehitystyön tuloksia tarkoituksiin, jotka eivät kilpaile PH:n toiminnan kanssa. AH ei kuitenkaan saa luovuttaa tätä käyttöoikeuttaan kolmannelle osapuolelle.

11. Luottamuksellisuus ja salassapito

Molemmat osapuolet ovat velvollisia pitämään salassa kaikki sopimuksen voimassaoloaikana toisiltaan luottamuksellisina saamansa tiedot ja sitoutuvat sekä sopimuksen voimassaoloaikana että sen päättymisen jälkeen olemaan hyväksikäyttämättä niitä tai ilmaisematta niitä ulkopuolisille.

12. AH:n vastuu virheistä, takuu

12.1. AH vastaa hankkimansa materiaalin tai tekemänsä suunnittelun tai työn aiheuttamista virheistä.

12.2. Vastuu koskee virheitä, jotka ilmenevät 12 kuukauden kuluessa PH:n toimituksesta lopputuotteen ostajalle, tai enintään 24 kuukauden kuluessa AH:n toimituksesta PH:lle. Toimituksella tarkoitetaan tuotteen vastaanottohetkeä. PH:n on AH:n pyynnöstä annettava kirjallinen ilmoitus lopputuotteen vastaanoton ajankohdasta takuun alkamisajankohdan todentamiseksi. PH:n on noudatettava AH:n antamia varastointi- ja säilytysohjeita.

12.3. Virheestä on viipymättä ilmoitettava heti sen havaitsemisen jälkeen. Virheilmoituksen saavuttua osapuolten on sovittava, mitä seuraavista menettelytavoista noudatetaan:

- Uuden tuotteen tai sen osan toimitus virheellisen palautuksen jälkeen.
- Virheellisen tuotteen tai sen osan korjaus AH:n harkinnan mukaan joko PH:n tai AH:n luona.
- Virheellisen tuotteen tai sen osan korjauttaminen muualla ja kulujen hyvittäminen sovittavalla tavalla.
- Palautetun tuotteen tai osan hyvittäminen.
- Mikäli edellä mainituissa tapauksissa sovitaan toimituserän lajittelusta, AH korvaa selvitystä vastaan lajittelukustannukset.

12.4. Milloin PH:n käsittelyä varten toimittama kappale tai materiaali menee pilalle, on AH:n korvattava sen raaka-ainearvo ja tehtävä maksutta uusi työ.

12.5. Virheen aiheutuessa PH:n toimittamasta tai yksilöimästä materiaalista tai työnkuvausten puutteellisuudesta, on PH:n selvitystä vastaan korvattava työstämisestä tai käsittelystä aiheutuneet kulut.

12.6. Virheellisen tuotteen palauttamisesta ja korvaavan toimituksen lähettämisestä muissa kuin kohdan 12.5. tapauksissa alkuperäiseen toimitusosoitteeseen aiheutuvat kulut suorittaa AH.

12.7. Mikäli AH ei kohdan 12.3. ilmoituksen saatuaan toimita uutta tuotetta tai korjaa virhettä kohtuuaikassa, PH:lla on oikeus teettää korjaukset tai uusi tuote AH:n kustannuksella, mikäli se kaupan arvoon nähden on kohtuullista. Jos virhe on olennainen, PH voi purkaa sopimuksen virheellisen toimituserän osalta ja vaatia korvausta enintään 15 % purun kohteena olevan toimituserän arvosta.

12.8. Korjatulle tai vaihdetulle tuotteelle annetaan alkuperäisen pituinen takuu aika. Takuu ei kuitenkaan ole voimassa pitempään kuin 24 kuukautta alkuperäisen takuun alkamisesta.

12.9. AH vastaa vain yllämainituista virheistä ja vahingoista. Hän ei vastaa PH:n tuotantotappioista, menetetyistä voitosta, sopimussakoista eikä muista välittömistä tai välillisistä vahingoista ellei ole toiminut huolimattomasti.

12.10. AH ei myöskään vastaa vahingoista, jotka aiheutuvat tuotteen liittämisestä tai käytöstä muussa kuin tarkoitetussa yhteydessä tai vahingoista, jotka aiheutuvat PH:n ohjeiden mukaisesta tai toimittamasta materiaalista, tai tämän ohjeisiin perustuvasta rakennerratkaisusta tai työmenetelmästä.

13. Tuotevastuu

13.1. AH vastaa tuotteen yksityiselle henkilölle tai yksityiselle omaisuudelle aiheuttamasta vahingosta voimassaolevan tuotevastuulain mukaisesti.

13.2. Osapuolten on sopimusta tehtäessä selvítettävä tuotevakuutustensa kattavuus vakuutusturvan varmistamiseksi ja päällekkäisvakuuttamisen välttämiseksi. Vakuuttamisvelvollisuutta arvioitaessa on otettava huomioon PH:n lopputuotteen riskialttius ja AH:n toimituksen arvo ja sen osuus lopputuotteesta.

13.3. Osapuolten on ilmoitettava toisilleen niistä erityisistä riskeistä, joiden he tietävät liittyvän tuotteidensa ominaisuuksiin tai niiden tulevaan käyttöön ja tiedotettava välittömästi, mikäli heihin kohdistetaan vaateita tuotevastuun perusteella.

14. Erimielisyyksien ratkaisu

Näihin yleisiin alihankintaehtoihin liittyvät erimielisyydet, joita ei neuvotteluteitse voida ratkaista, käsitellään vastaajan kotipaikan tuomioistuimessa.

© *Teknologiaateollisuus ry*

Sopimusehtojen käyttöä ja tulkintaa koskeviin kysymyksiin vastaa Teknologiaateollisuus ry:n toimistossa varatuomari Markku Kortekangas, puh. (09) 1923 363, markku.kortekangas@teknologiaateollisuus.fi

MET 03 -ehdot ovat saatavilla myös sähköisessä muodossa.
Määräaikaisen käyttölisenssin voitte ostaa Teknologiainfo Teknova Oy:ltä.

Teknologiainfo Teknova Oy
Julkaisumyynti/Lappalainen
Eteläranta 10
00131 Helsinki
Puh. (09) 1923 381, faksi (09) 624 462
www.teknologiainfo.net